ECLI:LV:ZRT:2021:0121.C73330320.6.S

Lietas Nr. C73330320
Lietas arhīva Nr. C-0679-21/20

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2021. gada 21. janvārī

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese Sallija Vikentjeva,
izskatīja rakstveida procesā civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020. gada 25. maijā tiesā saņemts sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ (turpmāk – prasītāja) prasības pieteikums pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ (turpmāk – atbildētāja) par parāda piedziņu *(lietas 4.-5. lapa)*.

Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 1587., 2212., 2223., 1652., 1753., 1756. un 1765. pantu, lūdz piedzīt no atbildētājas parādu 5402,54 EUR (pamatparāds 2792,01 EUR + nokavējuma procenti par maksājuma kavējumu 2610,53 EUR) pēc 2019. gada 16. jūlija nodokļa rēķina Nr. 780, tiesāšanas izdevumus un atzīt prasītājas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus (8% gadā) no pamatparāda summas 2792,01 EUR no sprieduma pasludināšanas līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

[2] 2020. gada 6. aprīlī tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums, kurā norādīts, ka atbildētāja prasību atzīst, iebildumu nav *(lietas 19. lapa)*.

[3] 2020. gada 20. aprīlī tiesā saņemts prasītājas iesniegums par prasības summas precizēšanu *(lietas 33. lapa)*.

Prasības precizējumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[3.1] Prasītāja ir cēlusi prasību pret atbildētāju par kopējā parāda 5402,54 EUR apmērā piedziņu (pamatparāds 2792,01 EUR + nokavējuma procenti par maksājuma kavējumu 2610,53 EUR). Pēc prasības celšanas tiesā un civillietas ierosināšanas atbildētāja 2020. gada 1. un 15. aprīlī ir samaksājusi prasītājai naudas summu 2792,01 EUR (792,01 EUR + 2000 EUR).

[3.2] Saskaņā ar Civillikuma 1843. pantu atbildētājas maksājumi vispirms tika ieskaitīti aprēķināto nokavējuma procentu samaksai. Līdz ar to pamatparāda atlikums ir 2610,53 EUR, bet sākotnēji aprēķinātie nokavējuma procenti uzskatāmi par apmaksātiem ar iepriekš veiktajiem maksājumiem.

[3.3] Parāda atlikuma aprēķins: nokavējuma procentu summa uz 2020. gada 1. aprīli 2610,53 EUR, nokavējuma procentu atlikums pēc maksājuma saņemšanas uz 2020. gada 1. aprīli 1818,52 EUR (2610,53 EUR – 792,01 EUR), nokavējuma procentu atlikums pēc maksājuma saņemšanas uz 2020. gada 15. aprīli ir 181,48 EUR (1818,52 EUR – 2000 EUR), pamatparāda atlikums pēc maksājuma saņemšanas uz 2020. gada 15. aprīli ir 2610,53 EUR (2792,01 EUR – 181,48 EUR).

[3.4] Prasītāja uztur celto prasību un lūdz piedzīt no atbildētājas parāda atlikumu 2610,53 EUR apmērā un visus tiesāšanās izdevumus.

[4] 2020. gada 26. maijā tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums, kurā atbildētāja lūdz noraidīt prasību precizētajā redakcijā *(lietas 35.–36. lapa)*.

Paskaidrojumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[4.1] Prasības pieteikumā prasītāja lūdz piedzīt parādu 5402,54 EUR apmērā, norādot, ka prasības pamats izriet no 2019. gada 16. jūlija prasītājas izrakstītā nodokļa rēķina Nr. 780 par summu 2792,01 EUR. Atbildētāja, atzīstot prasītājas veiktos remontdarbus, 2020. gada l. un 15. aprīlī ir apmaksājusi prasītājas 2019. gada 16. jūlija nodokļa rēķinā Nr. 780 norādīto pakalpojuma summu.

[4.2] Prasības pieteikumā prasītāja norādījusi, ka puses pielīgušas nokavējuma procentus – 0,5% dienā par katru maksājuma kavēto dienu. Atbildētāja iebilst prasītājas norādītajam par to, ka jebkad būtu ar prasītāju vienojusies un pielīgusi maksāt nokavējuma procentus šādā apmērā.

[4.3] Prasītāja norādījusi, ka pamats nokavējumu procentu prasījumam izriet no tiesiska darījuma, proti 2019. gada 16. jūlija nodokļa rēķina Nr. 780. Minēto dokumentu nevar uzskatīt par tiesisku darījumu, no kura izriet pušu vienošanās maksāt nokavējuma procentus.

[4.4] Rēķins tika sagatavots elektroniski bez paraksta un nosūtīts atbildētājai. Pirms rēķina izrakstīšanas pušu starpā nav bijis apspriests jautājums par nokavējuma procentiem. Turklāt rēķins no atbildētājas puses nav ticis parakstīts, jo tajā ir norāde, ka rēķins sagatavots elektroniski un ir derīgs bez paraksta. Rēķins, kas izsniegts elektroniski bez paraksta atzīstams kā attaisnojuma dokuments grāmatvedības ierakstu kārtošanai, proti, ka saimnieciskā darījuma esamības apliecinājums, taču ne līgums Civillikuma izpratnē, no kura varētu izsecināt nokavējumu procentu saistību. Turklāt rēķinā ir norādīts jēdziens „kavējuma nauda", kas Civillikumā nav definēts. Arī no minētā definējuma nav saprotams, ko prasītāja, izrakstot rēķinu, ir pieņēmusi – nokavējuma procentus vai līgumsodu, kas izteikts procentu veidā. Tas, ka prasītāja pirms prasības pieteikuma iesniegšanas tiesā nav norādījusi vai darījusi zināmu atbildētājai, ka tiek aprēķināti nokavējuma procenti, izriet arī no prasītājas sūtītajiem atgādinājumiem par parāda esamību. Prasītāja gan 2019. gada 14. oktobra, gan 2019. gada 19. novembra atgādinājumos ir norādījusi par pamatparāda esamību ar atgādinājumu to atmaksāt. Atgādinājumos nekas nav minēts par nokavējuma procentu esamību un aprēķinu.

[4.5] Gadījumā, ja tiesa atzīst rēķinu par tādu tiesisku darījumu, no kura izriet pušu vienošanās par pielīgtu „kavējuma naudu", tad jāpiemēro Civillikuma 1508. pants, kas noteic, ka saudzīgākam iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku. Šajā gadījumā „kavējuma nauda" būtu atzīstama par līgumsodu, nevis nokavējuma procentiem.

[5] 2020. gada 30. jūnijā tiesā saņemts prasītājas papildu paskaidrojums *(lietas 45.–46. lapa)*.

Paskaidrojumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[5.1] Līdz 2020. gada 26. maijam atbildētāja nav apstrīdējusi prasītājas tiesības aprēķināt un pieprasīt no atbildētājas nokavējuma procentus 0,5%

dienā. Savos paskaidrojumos, kas datēti ar 2020. gada 5. aprīli atbildētājas pilnvarotais pārstāvis /pers. A/ ir apliecinājis, ka atbildētāja atzīst prasītājas prasību. Nekādas norādes par prasības atzīšanu daļā vai par iebildumiem sakarā ar prasības summu, tās sastāvdaļām, tās pamatu un citiem apstākļiem atbildētāja savos paskaidrojumos nav norādījusi. 2020. gada 5. aprīlī atbildētāja ir apliecinājusi, ka atzīst prasību pilnībā, tostarp arī daļā par nokavējuma procentu piedziņu.

[5.2] Tiesai ir jāizvērtē, vai atbildētāja savas tiesības ir izmantojusi labticīgi. No savas puses prasītāja pauž pārliecību, ka atbildētāja ir rīkojusies pretēji labas ticības principam, jo uz tiesas aicinājumu sniegt paskaidrojumus par prasību un paziņot savu attieksmi pret to 2020. gada 5. aprīlī paziņojusi, ka prasību atzīst, un savu viedokli par prasību atbildētāja ir grozījusi tikai divas dienas pirms lietas izskatīšanas, panākot lietas izskatīšanas atlikšanu.

[5.3] Pušu starpā ir notikušas pārrunas par iespēju samazināt aprēķināto nokavējuma procentu apmēru. 2020. gada 15. aprīlī atbildētājas pārstāvis rakstveidā uz prasītājas pārstāvja elektronisko pastu faktiski ir izteicis lūgumu samazināt aprēķinātos nokavējuma procentus, uz ko telefoniski ir saņēmis piedāvājumu, savu attieksmi pret kuru līdz šim nav paziņojis. Minētais fakts dod prasītājai pamatu uzskatīt, ka 2020. gada 26. maijā tiesai paziņotie atbildētājas iebildumi pret nokavējuma procentiem ir absolūti formāli un vērsti tikai uz lietas izskatīšanas kavēšanu. Šāds secinājums rodas dēļ tā, ka nav loģiski mēģināt vienoties ar prasītāju par nokavējuma procentu apmēru, vienlaicīgi apstrīdot to pieprasīšanas pamatu.

[5.4] Pušu starpā nav strīda, ka atbildētāja ir saņēmusi no prasītājas transportlīdzekļa remonta pakalpojumus par kopējo summu 2792,01 EUR. Atbildētāja neapstrīd sniegto pakalpojumu izpildi, kvalitāti un apjomu.

[5.5] Atbildētāja neapstrīd 2019. gada 16. jūlijā izrakstītā nodokļa rēķina Nr. 780 saturu. Atbildētājai nav pamata minētā rēķina apstrīdēšanai, jo Valsts ieņēmumu dienesta informācija liecina par to, ka atbildētāja minēto rēķinu ir iegrāmatojusi, deklarējot attiecīgo darījumu savā pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā. No minētā izriet, ka 2019. gada 16. jūlijā atbildētāja ir pieņēmusi no prasītājas nodokļa rēķinu Nr. 780, iepazinusies ar tā saturu un kopš rēķina saņemšanas brīža līdz 2020. gada 26. maijam (10 mēnešu periodā) nav cēlusi nekādus iebildumus pret nodokļa rēķina saturu, tai skaitā, arī pret rēķinā norādītajiem samaksas noteikumiem.

[5.6] Nodokļa rēķina Nr. 780 izsniegšanas brīdī atbildētājas pārstāvis nav parakstījis prasītājas eksemplāru, norādot, ka līdzi nav paņēmis komercsabiedrības zīmogu. Tajā pat laikā atbildētājas pārstāvis deva solījumu tuvākajās dienās atvest prasītājai rēķina eksemplāru ar parakstu un zīmogu, taču šo solījumu nav izpildījis līdz pat šodienai. Atbildētājas pārstāvja paraksta neesamība uz prasītāja rēķina eksemplāra neveido komercsabiedrībai atbrīvojumu no saistībām, kas rodas sakarā ar darījumu, kura esamību un sastāvdaļas pierāda nodokļa rēķina Nr. 780 saturs.

[5.7] Pušu starpā nav strīda par to, ka atbildētāja ir saņēmusi no prasītājas transportlīdzekļa remonta pakalpojumus atbilstoši nodokļa rēķinam Nr. 780, turklāt, ievērojot apstākli, ka pušu starpā nav strīda par nodokļa rēķina Nr. 780 saturu, ir pamats atzīt norādīto rēķinu par pušu starpā noslēgtā darījuma veidojošu dokumentu, kas, savukārt, dod iespēju izmantot tā saturu darījuma noteikumu noskaidrošanai.

[5.8] Ņemot vērā to, ka atbildētāja atzīst darījumu ar prasītāju un neapstrīd nodokļa rēķina Nr. 780 saturu, secināms, ka pušu starpā nav strīda par pielīgtajiem maksājumu noteikumiem, kas ir uzskatāmi par darījuma būtiskām sastāvdaļām.

[5.9] Prasītāja uzskata, ka sekojošas atbildētājas darbības liecina par tās gribu saistīties darījumā ar prasītāju vadoties no noteikumiem, kas ir iekļauti nodokļa rēķinā Nr. 780, proti, atbildētāja neapstrīd nodokļa rēķina Nr. 780 saturu, ir pieņēmusi nodokļa rēķinā Nr. 780 norādītos transportlīdzekļa remonta pakalpojumus un desmit mēnešus kopš minētā rēķina izrakstīšanas brīža nav cēlusi iebildumus pret rēķina saturu vai tajā norādītajiem darījuma noteikumiem, daļēji ir izpildījusi nodokļa rēķinā Nr. 780 noteiktos maksājuma noteikumus, samaksājot prasītājai rēķinā norādīto maksu par sniegtajiem transportlīdzekļa remonta pakalpojumiem, pārskaitot attiecīgo naudas summu uz rēķinā norādīto bankas kontu, ir iegrāmatojusi nodokļa rēķinu Nr. 780, šādi apliecinot to, ka iegrāmatošanas brīdī – 2019. gada jūlijā bija iepazīstināta ar rēķina saturu.

[5.10] Pastāvot minētajiem pierādījumiem par atbildētājas gribu saistīties darījumā ar prasītāju, ir pamats secināt, ka puses, ir vienojušās arī par maksājumu noteikumiem. Ievērojot to, ka nosacījumi par nokavējuma procentu piemērošanu maksājuma kavējuma gadījumā atzīstami par maksājumu noteikumu sastāvdaļu, secināms, ka, izsakot piekrišanu nodokļa rēķinā Nr. 780 norādītajiem maksājumu noteikumiem, atbildētāja ir izteikusi piekrišanu maksāt nokavējuma procentus maksājuma kavējuma gadījumā.

[5.11] Nav strīda, ka nodokļa rēķinā Nr. 780 zem norādes „Maksājumu noteikumi" ir iedrukāts teksts: „30 dienas neto. Pēc maksājuma datuma 2019.08.15. Maks. kav. gadījumā, kavējuma nauda dienā: 0.5%". Uzskatot šo informāciju par vienu no noteikumiem, kas ir iekļauti pušu starpā noslēgtajā darījumā, iestājoties samaksas nokavējumam, SIA /Nosaukums A/ ir aprēķinājusi nokavējuma procentus rēķinā paredzētajā apmērā un, ceļot prasību pret SIA /Nosaukums B/, pieprasīja tos apmaksāt kopā ar pamatparādu. Pēc prasības celšanas atbildētāja sāka veikt maksājumus un saņemtās naudas summas, atbilstoši Civillikuma 1843. panta noteikumiem prasītāja vispirms bija ieskaitījusi aprēķināto nokavējuma procentu samaksai. Tā rezultātā ar pēdējo maksājumu tika pilnībā dzēsti nokavējuma procenti, turklāt naudas summa 181,48 EUR apmērā tika novirzīta pamatparāda apmaksai.

[5.12] Atbildētāja ir pieņēmusi prasītājas sniegtos pakalpojumus 2019. gada jūlijā, bet iebildumus sakarā ar prasītāja tiesībām pieprasīt nokavējuma procentiem ir pieteikusi tikai 2020. gada maijā, t.i., pēc desmit mēnešiem pēc dokumenta un pakalpojumu pieņemšanas. Nevar būt šaubu par to, ka nodokļa rēķina Nr. 780 saņemšanas brīdī atbildētājai bija iespēja iepazīties ar tā saturu un gadījumā, ja atbildētājai būtu iebildumi par kādiem no nodokļa rēķinā norādītiem noteikumiem, nekavējoties uzteikt darījumu vai savādāk paziņot prasītājai par to, ka dokumentā norādītās darījuma sastāvdaļas nav atbildētājai pieņemams. Turpretim atbildētāja ne tikai nav uzteikusi darījumu, bet arī ir iegrāmatojusi nodokļa rēķinu Nr. 780 un uzsākusi izpildīt saistības šajā dokumentā noteiktajā kārtībā. Kaut arī rēķina iegrāmatošanas faktu atbildētāja uzskata par tādu darbību, kas vērsta uz grāmatvedības noteikumu ievērošanu, nevis par tādu darbību, kas apliecina atbildētājas piekrišanu saistīties pēc nodokļa rēķinā norādītiem noteikumiem, tomēr ir jāsecina, ka nodokļa rēķina iegrāmatošanas faktam ir plašākas juridiskās sekas – nepiekrītot saistīties pēc vienas puses piedāvātiem noteikumiem, otrai pusei ir jāatsakās no darījuma vispār vai vismaz ir jāpaziņo par savu nepiekrišanu, nevis klusējot jāiesaistās darījumā un jāpilda tikai tādus darījuma noteikumus, kurus šī otra puse atzīst sev par saistošiem. Tāpēc nodokļa rēķina Nr. 780 iegrāmatošana liecina par to, ka atbildētāja ir piekritusi šī dokumentu saturam un izteikusi savu gribu saistīties pēc tajā norādītajiem noteikumiem, jo atbilstoši labas komercprakses principam, nepiekrītot nodokļa rēķinā norādītajiem darījuma noteikumiem, atbildētājai bija jāatsakās no darījuma ar prasītāju vai savlaicīgi bija jāpaziņo savus iebildumus.

[5.13] Pušu vienošanos piemērot nokavējuma procentus nodokļa rēķinā Nr. 780 paredzētajā apmērā par šī rēķina apmaksas kavējumu pierāda – atbildētājas 2020. gada 5. aprīlī izdarītais paziņojums par prasības atzīšanu, atbildētājas faktiskās darbības, kas vērstas uz mēģinājumu ārpus tiesas vienoties ar prasītāju par nokavējuma procentu apmēru, atbildētājas faktiskās darbības līdz 2020. gada 26. maijam sakarā ar nodokļa rēķinu Nr. 780, t.i., rēķina iegrāmatošana, iebildumu necelšana pret rēķina saturu u. tml.).

[6] Ar Zemgales rajona tiesas tiesneses 2020. gada 3. decembra lēmumu noteikts, ka civillieta tiks skatīta rakstveida procesā 2020. gada 21. decembrī *(60.–61. lapa)*.

2020. gada 3. decembrī pusēm paziņots, ka civillieta tiks izskatīta rakstveida procesā 2020. gada 21. decembrī, lietas dalībniekiem izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei, paziņots par tiesībām sniegt papildu paskaidrojumus vai citus procesuālos lūgumus, ja tādi ir, līdz 2020. gada 14. decembrim *(lietas 62., 63. lapa)*.

Papildu lūgumi un paskaidrojumi no pusēm nav saņemti, noraidījums tiesnesei nav pieteikts.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, pārbaudījusi un izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība tās uzturētajā daļā ir apmierināma daļēji.

[8] Civillikuma 93. panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96. panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97. pantu tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu (*A. Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna redakcijā, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2003., 62. lpp*).

[9] Civillikuma 1402. pants noteic, ka saistību tiesība rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Saskaņā ar Civillikuma 1473. pantu līguma forma ir atkarīga no līdzēju ieskata, izņemot likumā noteiktus gadījumus.

Saskaņā ar judikatūrā izteikto atziņu, rēķins - pavadzīme ir vērtējams kā darījums Civillikuma izpratnē (*sk. Augstākas tiesas Senāta 2005. gada 20. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-246*).

[9.1] Lietā nav strīda, ka prasītāja ir veikusi atbildētājas transportlīdzekļa remontu, par ko prasītāja 2019. gada 16. jūlija izrakstījusi atbildētājai nodokļa rēķinu Nr. 780 par kopējo summu 2792,01 EUR (*lietas 8. lapa*).

[9.2] Atbildētāja nav apstrīdējusi sniegto pakalpojumu izpildi, kvalitāti un apjomu. 2020. gada 6. aprīlī tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums, kurā norādīts, ka atbildētāja prasību atzīst, iebildumu nav (*lietas 19.-22. lapa*).

Tiesa secina, ka puses ir vienojušās par darījuma būtiskajām sastāvdaļām, ar nolūku savstarpēji saistīties un saskaņā ar Civillikuma 1533. pantu šis līgums uzskatāms par galīgi noslēgtu un atzīstams par tiesīgu.

[10] Civillikuma 1587. pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Civillikuma 2212. pantu uzņēmuma līgumu viena puse uzņemas izpildīt otrai par zināmu atlīdzību ar saviem darba rīkiem un ierīcēm kādu pasūtījumu, izgatavot kādu lietu vai izvest galā kādu pasākumu. Savukārt Civillikuma 2223. pants noteic, ka tiklīdz pasūtījums izpildīts un atzīts par labu, pasūtītājam jāsamaksā uzņēmējam norunātā maksa. [..].

Atbilstoši Civillikuma 1668.^{2} panta pirmās daļas 1. punktam, parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis gadījumos, kad parādnieks nav veicis samaksu trīsdesmit dienu laikā pēc rēķina vai cita līdzvērtīga maksājuma pieprasījuma saņemšanas dienas.

[10.1] 2019. gada 16. jūlija nodokļa rēķinā noteikts tā apmaksas termiņš – 30 dienas, tas ir, līdz 2019. gada 15. augustam.

Atbildētājai 2019. gada 14. oktobrī un 2019. gada 19. novembrī nosūtīts atgādinājums par neizpildītajām saistībām (*lietas 9.-12. lapa*).

Tā kā samaksa par prasītājas izrakstīto rēķinu netika veikta, prasītāja cēlusi prasību par parāda un nokavējuma procentu piedziņu, lūdzot piedzīt no atbildētājas kopējo parādu 5402,54 EUR, tai skaitā pamatparādu 2792,01 EUR un nokavējuma procentus par maksājuma kavējumu 2610,53 EUR.

[10.2] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par pamatparāda esamību un apmēru.

Prasītāja saskaņā ar 2020. gada 20. aprīlī iesniegtajiem prasības pieteikuma precizējumiem lūdz piedzīt no atbildētājas parāda atlikumu 2610,53 EUR pēc 2019. gada 16. jūlija nodokļa rēķina Nr. 780, norādot, ka atbildētāja pēc prasības celšanas tiesā ir samaksājusi prasītājai naudas summu 2792,01 EUR apmērā, veicot divus maksājumus: 2020. gada 1. aprīlī un 2020. gada 15. aprīlī. Prasītāja norādījusi, ka atbildētājas veiktie maksājumi vispirms tika ieskaitīti nokavējuma procentu samaksai un pamatparāda atlikums uz 2020. gada 15. aprīli ir 2610,53 EUR.

[11] Lietā pastāv strīds par atbildētājas pienākumu veikt nokavējuma procentu 2610,53 EUR samaksu.

[11.1] Prasības pieteikumā prasītāja norādīja, ka puses pielīgušas nokavējuma procentus – 0,5% dienā par katru maksājuma kavēto dienu.

[11.2] 2020. gada 26. maijā atbildētāja iesniegusi papildu paskaidrojumu, norādot, ka nepiekrīt prasītājas norādītajam par to, ka jebkad būtu ar prasītāju vienojusies un pielīgusi maksāt nokavējuma procentus šādā apmērā (*lietas 35.-36. lapa*).

[11.2.1] Atbildētāja norādījusi, ka rēķins, kas izsniegts elektroniski bez paraksta atzīstams kā attaisnojuma dokuments grāmatvedības ierakstu kārtošanai, proti saimnieciskā darījuma esamības apliecinājums, taču ne līgums Civillikuma izpratnē, no kura varētu izsecināt par nokavējumu procentu saistības pamatu. Turklāt rēķinā ir norādīts jēdziens „kavējuma nauda", kas Civillikumā nav definēts. Arī no minētā definējuma nav saprotams, ko prasītāja, izrakstot rēķinu, ir pieņēmusi: nokavējuma procentus vai līgumsodu, kas izteikts procentu veidā.

[11.2.2] Tas, ka prasītāja pirms prasības pieteikuma iesniegšanas tiesā nav norādījusi vai darījusi zināmu atbildētājai, ka tiek aprēķināti nokavējuma procenti, izriet arī no prasītājas sūtītajiem atgādinājumiem par parāda esamību. Prasītāja gan 2019. gada 14. oktobra, gan 2019. gada 19. novembra atgādinājumos ir norādījusi par pamatparāda esamību ar atgādinājumu to atmaksāt. Atgādinājumos nekas nav minēts par nokavējuma procentu esamību un aprēķinu.

[11.2.3] Atbildētāja norādījusi, ka gadījumā, ja tiesa atzīst rēķinu par tādu tiesisku darījumu, no kura izriet pušu vienošanās par pielīgtu „kavējuma naudu", tad jāpiemēro Civillikuma 1508. pants, kas noteic, ka saudzīgākam iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku. Šajā gadījumā „kavējuma nauda" būtu atzīstama par līgumsodu, nevis nokavējuma procentiem.

[12] Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā noskaidrojams, vai puses pielīgušas nokavējuma procentus vai līgumsodu, jo pastāv divi atšķirīgi civiltiesību institūti – procenti par kapitāla lietošanu un procentos izteikts līgumsods.

[12.1] Atbilstoši Civillikuma 1505. pantam, ja rodas šaubas par vārdu nozīmi, jāievēro to jēgums un darījuma dalībnieku skaidri izsacītais vai kā citādi izrādītais nodoms. Saskaņā ar 1508. pantu saudzīgākam iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem, un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku.

Atbilstoši Civillikuma 1509. pantā nostiprinātajam principam šaubu gadījumā līgums iztulkojams par ļaunu tam, kurš attiecīgajā gadījumā ir kreditors.

Līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību nepildītu vai nepildītu pienācīgi (Civillikuma 1716. pants).

Ar procentiem jāsaprot atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu (Civillikuma 1753. pants).

Senāts 2016. gada 30. septembra spriedumā lietā Nr. SKC-156/2016 skaidrojis, ka Civillikumā nav reglamentēts tāds tiesību institūts kā soda nauda, bet gan divi citi atšķirīgi civiltiesību institūti – līgumsods un procenti. Līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību nepildītu vai nepildītu pienācīgi (Civillikuma 1716. pants). Ar procentiem jāsaprot atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu (Civillikuma 1753. pants). Tādējādi līgumsods ir uzskatāms par saistību tiesību pastiprinājumu, kas iedarbojas kā nelabvēlīgu seku draudi, kā arī līgumsods pastāv tikai kā

papildsaistība blakus pamatsaistībai, turpretim procenti ir atlīdzība par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu, kura galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci. Līgumsoda izteikšana procentos nepadara to par citu saistību tiesību institūtu – procentu saistību.

Saskaņā ar tiesību doktrīnā atzīto termins „līgumsods" un tā skaidrojums „ar līgumu uzņemta saistība ciest pamet umu" izceļ šī institūta saistību ar līgumu, līgšanu (..) Līgumsoda piemērošanas pamats ir viena līdzēja prettiesisks līguma pārkāpums, saprotot ar to (..) nokavējumu (..) (*sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 119., 120. lpp*).

[12.2] No lietas materiāliem redzams, ka 2019. gada 16. jūlijā prasītāja izrakstīja atbildētājai nodokļa rēķinu Nr. 780 par summu 2792,01 EUR *(lietas 8. lapa)*. Nodokļa rēķinā norādīts sniegto pakalpojumu apmaksas termiņš 30 dienas, proti, līdz 2019. gada 15. augustam, kā arī noteikts, ka maksāšanas kavējumu gadījumā atbildētājai ir pienākums maksāt prasītājai „kavējuma naudu" 0,5% apmērā no laikā nesamaksātās summas par katru nokavēto dienu. Pavadzīme satur visus prasītājas rekvizītus, tajā skaitā bankas kontu numurus, kuros veicami maksājumi. Nodokļa rēķins sagatavots elektroniski un ir derīgs bez paraksta.

[12.3] Tiesa atzīst par pamatotiem atbildētājas iebildumus attiecībā uz to, ka nodokļa rēķinā iekļautā sankcija par maksājumu kavējumu, ko prasītāja norādījusi kā „kavējuma nauda" Civillikumā nav paredzēta.

Ņemot vērā Civillikuma 1508. un 1509. pantā noteikto, tiesa atzīst, ka nav pamata noteikt atbildētājas pienākumu maksāt nokavējuma procentus un piemērot normas, kas regulē procentu (Civillikuma 1753., 1756. pants), nevis līgumsoda samaksu, jo nav pielīgta saistība maksāt procentus kā atlīdzību par sveša kapitāla atdošanas kavējumu. Kaut arī prasītāja minēto prasījumu nosaukusi par nokavējuma procentiem, tiesa atzīst, ka ar minēto nodokļa rēķinu puses pēc būtības un sekām pielīgušas līgumsodu, nevis nokavējuma procentus.

[13] Civillikuma 1716. panta trešā daļa noteic, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra. Savukārt, atbilstoši Civillikuma 1724.[1] pantam tiesa samazina pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

[13.1] Ņemot vērā, ka lietā nav strīda par to, ka atbildētāja samaksu par prasītājas sniegtajiem pakalpojumiem nav veikusi nodokļa rēķinā paredzētajā termiņā – līdz 2019. gada 15. augustam, tiesa atzīst, ka pavadzīmē norādītā kavējuma nauda 0,5% dienā atzīstama par līgumsodu, jo minētā kavējuma naudas likme iedarbojas kā sods par saistības nepildīšanu.

[13.2] Civillikuma 1843. pants ietver noteikumu par līgumsoda dzēšanas kārtību, kura nepieļauj līgumsoda prioritāti attiecībā pret pamatparādu.

Ņemot vērā faktu, ka rēķinā ietvertā „kavējuma nauda" 0,5% dienā uzskatāma par līgumsodu, tiesa secina, ka prasītāja bez tiesiska pamata vispirms līgumsoda segšanai novirzījusi atbildētājas izdarītos maksājumus, kopā 2610,53 EUR. Tiesa atzīst, ka atšķirībā no procentiem, kas ir maksa par kapitāla lietošanu (Civillikuma 1753. pants), līgumsodam ir privāttiesiskas sankcijas raksturs, kurš izpaužas kā pienākums ciest mantisku pamet umu par pienācīgi neizpildītu saistību (Civillikuma 1716. pants). Tāpēc likums pieļauj procentu prioritāti attiecībā pret pamatparādu, bet nepieļauj līgumsoda prioritāti.

Tādējādi konkrētajā gadījumā visi atbildētājas saņemtie maksājumi ieskaitāmi pamatparāda samaksai un tikai pēc tam līgumsoda dzēšanai. Līdz ar to tiesa secina, ka atbildētāja, veicot divus maksājumus pēc prasības celšanas 2792,01 EUR apmērā, pamatparādu ir pilnībā samaksājusi.

Ņemot vērā, ka atbildētāja pamatparādu ir samaksājusi pēc prasības celšanas tiesā, tiesa atzīst, ka atbildētājai ir pienākums maksāt prasītājai līgumsodu par samaksas nokavējumu. Tiesa atzīst, ka līgumsods nosakāms 279,20 EUR jeb 10% apmērā no parāda pamatsummas, piemērojot Civillikuma 1724.[1] pantu, kas atbilst arī Civillikuma 1716. panta trešajai daļai. Līdz ar to no atbildētājas prasītājas labā piedzenam līgumsods 279,20 EUR, bet prasība daļā par 2331,33 EUR apmērā piedziņu ir noraidāma.

[14] Prasītāja lūdz atzīt tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus 8% gadā no pamatparāda summas par laiku no sprieduma pasludināšanas līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195. panta noteikumiem, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, norādāmas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 8% gadā (Civillikuma 1765. panta otrā daļa) no piespriestā galvenā parāda summas.

Ņemot vērā, ka atbildētāja pēc prasības celšanas ir veikusi pamatparāda samaksu, prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 8% gadā no piespriestā galvenā parāda summas nav norādāmas.

[15] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas visus tiesāšanās izdevumus.

Prasītāja, ceļot prasību, atbilstoši Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „c" apakšpunktam samaksājusi valsts nodevu 450,74 EUR apmērā un atbilstoši Civilprocesa likuma 39. panta pirmās daļas 5. punktam izdevumus, kas saistīti ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 5,37 EUR apmērā (*lietas 2.,7., 8. lapa*).

Civilprocesa likuma 41. panta pirmā daļa nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa, proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Ievērojot to, ka atbildētāja pamatparāda samaksu veikusi pēc prasības celšanas un prasība uzturētajā daļā apmierināma daļēji, no atbildētājas prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 256,25 EUR (56,85% no 450,74 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,05 EUR (56,85% no 5,37 EUR), kopā 268,30 EUR.

[16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa 93.-97., 189.-193., 195. un 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību daļēji.

Piedzīt no SIA /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, par labu SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, līgumsodu 279,20 EUR (divi simti septiņdesmit deviņi *euro* un 20 centi) un tiesas izdevumus 268,30 EUR (divi simti sešdesmit astoņi *euro* un 30 centi).

Maksājumi ieskaitāmi prasītājas norēķinu kontā Nr. /konta numurs/.

Noraidīt prasību daļā par 2331,33 EUR piedziņu.

Noteikt atbildētājai termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2021. gada 21. janvāra, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesā.